Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

[redacted]

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directie Infectieziektebeleid
Team D

Opgesteld door
[redacted]

Aan Minister VWS Deadline: 11 mei 2026

11/5/26

[redacted]

nota

Datum
16 april 2026

Kenmerk
4376920-1097637-IZB

Zaaknummer
1097637

Bijlage(n)
4

TER BESLISSING

Toesturen eindrapportage onderzoeksprogramma TNO (post) COVID-19

1. Aanleiding

In de Kamerbrief van 21 februari 2025[1] heeft de toenmalige staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport toegezegd de volledige resultaten van het TNO (post) COVID-19 onderzoeksprogramma aan de Kamer aan te bieden (toezegging 12025). In november 2025 heeft TNO het eindrapport van dit onderzoeksprogramma opgeleverd. Met deze brief biedt u dit eindrapport aan de Kamer aan. In deze brief zet u ook de belangrijkste aanbevelingen uiteen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het versturen van het rapport van het TNO (post) COVID-19 onderzoeksprogramma naar de Tweede Kamer en de begeleidende brief, waarin u de belangrijkste aanbevelingen uit het rapport uiteenzet.

3. Kernpunten

In het rapport zijn 5 deelprogramma's beschreven;

1. *Inzicht in Post-COVID*
    - TNO heeft een uitgebreide kennisinventarisatie gedaan over de invloed van leefstijlfactoren op het post-COVID-19 syndroom.
    - Er is onderzoek gedaan naar een mogelijke rol van het microbioom bij post-COVID syndroom.
    - TNO verkende een monitoring-app als middel om post-COVID klachten in beeld te brengen
2. *Modellen en model infrastructuur.* Er is modelleer onderzoek gedaan waarbij de tijdens de pandemie ontwikkelde modellen van TNO en RIVM voor COVID-19 prognoses voor IC opnames zijn vergeleken.
3. *Effectiviteit van maatregelen*. De maatregelen die genomen zijn om de coronapandemie te bestrijden hebben direct een effect gehad op werk en werknemers. In het TNO onderzoek is de Nederlandse situatie vergeleken met zes andere Europese landen.
4. *Gedragsonderzoek en bereiken van kwetsbare groepen*
    - *Voorspellen gedragsfactoren voor coronabesmettingen.* Er is gekeken naar hoe bruikbaar gedragsdata zijn om tijdens een crisis inzicht te krijgen in verschillen in naleving tussen groepen en over tijd.

[1] Kamerstuk II 32 793, nr. 811

- *Coronapandemie en dalende vaccinatiegraad jonge kinderen.* Op 21 februari 2025 heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Kamer over de eerste deelresultaten geïnformeerd.[1]
- TNO heeft een zogenoemd impact model ontwikkeld om de impact van maatregelen op mentale gezondheid te schatten.

5. *Biologische inzichten in COVID.* TNO heeft onderzoek gedaan naar voorspellende biomarkers voor de ernst van het ziekteverloop bij kinderen.

Opvolging aanbevelingen
De resultaten van de onderzoeken zijn gepubliceerd in verschillende artikelen en ook gepresenteerd op een symposium op 9 april 2025 waar relevante stakeholders aanwezig waren. Een aantal aanbevelingen gedaan door TNO, zijn parallel aan het TNO onderzoek meegenomen in de kennisagenda van het programma pandemische paraatheid. In de VJN is €177 miljoen structureel beschikbaar gesteld om versterkingen van de publieke en curatieve gezondheidszorg voort te zetten, waarbij versterkingen van de (pandemische) paraatheid voortgezet kunnen worden. Onderdeel daarvan is een structureel bedrag voor kennis en innovatie voor (pandemische) paraatheid. De nu beschikbare financiering is lager dan destijds was begroot voor de kennisagenda pandemische paraatheid. Tevens zijn sindsdien diverse onderzoeken, waaronder het TNO (post) COVID-19 onderzoek, opgeleverd en de inzichten hieruit maken dat het kabinet de structurele kennisprogrammering zal bijstellen. Niet alleen gericht op paraatheid tegen toekomstige pandemieën, maar binnen de bredere context van versterking van infectieziektebeleid. Hierbij wordt onder andere geïnvesteerd in kennis en onderzoek over gedrag en modelleren.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek
Er is gedurende lange tijd politiek draagvlak voor het TNO (post) COVID-19 onderzoek geweest. De onderwerpen staan nu minder hoog op de agenda.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
n.v.t.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld
n.v.t.

d. Gevolgen administratieve lasten
n.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties
n.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid
n.v.t.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
De brief is afgestemd met TNO.

h. Toezeggingen
Toezegging 12025 wordt afgedaan met het sturen van het TNO-rapport en de begeleidende bijlagen en Kamerbrief.

i. Fraudetoets
n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare informatie is onleesbaar gemaakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.